

บทที่ 5

บทสรุป

5.1 บทสรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นที่ไม่เป็นการละเมิดสิทธิในความลับทางการค้า ตาม มาตรา 7 พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 แล้วนั้น จะพบว่า ยังมีข้อจำกัดหลายประการที่ก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติใช้จริง ซึ่งมีข้อน่าพิจารณาได้ว่าในบางข้อไม่ยุติธรรมต่อเจ้าของความลับทางการค้า เช่น เจ้าของความลับได้คิดค้นสูตรใดๆ ขึ้นมาสูตรหนึ่งอันถือเป็นความลับทางการค้า ซึ่งกว่าจะคิดค้น ได้ต้นต้องใช้เวลาและทรัพยากรในการศึกษาและทดลองแต่คนอื่นได้รู้ความลับของตน โดยที่ไม่ต้องคิดค้น แต่ก็ยังมีข้อบังคับให้ไม่เป็นการละเมิดและไม่มี การเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังไม่มีมาตรการในการคุ้มครองความลับทางการค้าที่เกิดจากการกระทำที่ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิในความลับทางการค้าอย่างชัดเจนซึ่งอาจเป็นปัญหานำสู่กรณีพิพาททางการค้า ดังนั้น ผู้ที่เป็นเจ้าของความลับทางการค้าจึงควรสร้างมาตรการในการรักษาความปลอดภัยให้กับข้อมูลความลับทางการค้าของตนเองที่เหมาะสม เพื่อเป็นการป้องกันการละเมิดสิทธิในความลับทางการค้าและข้อพิพาททางการค้าที่อาจเกิดขึ้นได้ อีกทั้งอย่างไรก็ตาม ความลับทางการค้าไม่สามารถจดทะเบียนได้ ดังนั้นจึงไม่มีหลักฐานใดแสดงความเป็นเจ้าของความลับทางการค้าที่จะพึงแสดงต่อบุคคลภายนอก การโอนหรือการอนุญาตให้ใช้ความลับทางการค้าจึงขึ้นอยู่กับความไว้นื้อเชื่อใจกันระหว่างคู่สัญญาเท่านั้น

ในส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อยกเว้นการไม่ถือว่าเป็นการละเมิดความลับทางการค้า แบ่งออกได้เป็น

- 5.1.1 ข้อยกเว้นบางข้อมีการบัญญัติค่านิยมที่กว้างเกินไป จนทำให้ จนท.ของรัฐสามารถละเมิดซึ่งความลับทางการค้าได้ โดยที่ไม่ต้องมีความรับผิดชอบใดๆในความเสียหายของผู้เป็นเจ้าของความลับทางการค้านั้น แม้จะอ้างเรื่องความมั่นคงเป็นหลักก็ตาม เพราะความเสียหายที่เกิดขึ้นกับธุรกิจในบางครั้งส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง และยากแก่การควบคุม ซึ่งผลแห่งความเสียหายก็ดูไม่เป็นธรรมแก่ผู้เป็นเจ้าของความลับนั้นสักเท่าใดนัก

- 5.1.2 กรณี มาตรา 7 (1) เห็นว่า พระราชบัญญัติมาตราดังกล่าวเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในการปกป้องผลงานของตน แม้ว่าผู้นำความลับทางการค้าจะไม่รู้ว่าตนได้มาโดยไม่สุจริตก็ตาม เนื่องจากทำให้ผู้ประกอบการผู้ริเริ่มหรือผู้คิดจะริเริ่มกิจการหมดกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจในประเทศได้ อีกทั้งยังเป็นการเปิดช่องทางให้ส่วนภาคเอกชนและภาครัฐแสวงหาประโยชน์จากบทบัญญัติของกฎหมายโดยมิชอบ
- 5.1.3 มาตรา 7 มีข้อยกเว้นที่ถือว่าไม่เป็นการละเมิดทางการค้าหลายข้อ ซึ่งบางข้ออาจมีความไม่เป็นธรรมในมุมมองของนักธุรกิจหรือนักลงทุน แม้ว่าข้อยกเว้นดังกล่าว จะเป็นการให้สิทธิบางอย่างกับรัฐในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมก็ตาม โดยเฉพาะ การเปิดเผยความลับทางการค้าตาม มาตรา 7 (2)
- 5.1.4 ในแง่ของสาธารณะ ข้อยกเว้นนี้เป็นข้อยกเว้นที่จำเป็นสำหรับส่วนรวมในการแก้ไขภัยพิบัติบางอย่าง เช่น โรคระบาด เป็นต้น โดยต้องเน้นย้ำ ว่าจะต้องมีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ดูแลเป็นผู้เปิดเผย
- 5.1.5 เรื่องของการทำวิศวกรรมย้อนกลับ มาตรา 7 (4) ซึ่งก่อให้เกิดปัญหากับผู้ประกอบธุรกิจว่าจะเลือกใช้ความคุ้มครองความลับทางการค้าของตนอย่างไรระหว่างการคุ้มครองตามกฎหมายสิทธิบัตรและกฎหมายความลับทางการค้า ทำให้ผู้ประกอบการต้องรัดกุมให้การรักษาความลับทางการค้า โดยมีข้อสัญญาผูกมัดกับ ลูกจ้างในเรื่องการรักษาความลับทางการค้า แต่ก็ไม่ใช่หลักประกันที่ดีเสมอไป
- 5.1.6 การที่ยกเว้นบอกว่าบุคคลที่ 3 ที่ได้มาโดยสุจริต ไม่ถือว่าการละเมิด ซึ่งตนมองว่าเป็นเรื่องที่พิสูจน์ได้ยาก ว่าเป็นการได้มาเป็นการได้มาโดยสุจริตจริง ๆ หรือไม่ ถ้าทราบแล้วว่าเป็นสิทธิที่ถูกต้อง โยมมา จะได้หยุด หรือคืนแก่เจ้าของเดิมหรือไม่ แล้วในส่วนการที่จะต้องเปิดเผยความลับตามข้อยกเว้นในเรื่องของสาธารณะ ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเปิดเผยได้ในกรณีที่เป็น จะมีการเยียวยาเจ้าของความลับนั้นอย่างไร เพราะเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายของไทยยังไม่เข้มแข็งมากนัก จึงมองว่าในท้ายที่สุดผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของความลับทางการค้าที่โดนละเมิดไปนั้นต้องรับภาระความเสียหายเอง การที่จะคุ้มครองได้ก็ต้องมีการจดสิทธิบัตรแต่ก็มีการกำหนดระยะเวลาคุ้มครอง ซึ่งอาจมีผลกับการดำเนินกิจการของบริษัทในระดับหนึ่ง

5.1.7 ข้อยกเว้นนี้ถือว่าเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะมากกว่าเฉพาะบุคคล เนื่องจากการที่จะเปิดเผยความลับทางการค้าโดยหน่วยงานรัฐเมื่อดูในหลักการที่อ้างว่าเพื่อประโยชน์สาธารณะ จึงไม่มีข้อรับรองได้ว่าผู้เป็นเจ้าของความลับจะต้องรับความเสี่ยงในระดับใดแล้วถ้าหากมีความผิดพลาดที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเองทำความลับนี้เผยแพร่ไปจนเกิดความเสียหายต่อผู้ประกอบการเจ้าของความลับ จะมีการพิสูจน์ในความรับผิดชอบอย่างไรแล้วการชดใช้จะเป็นในลักษณะไหน คุ่มค่าหรือไม่กับความเสี่ยงที่ได้รับนี้

ในส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดความลับทางการค้านั้น แบ่งออกได้เป็น

5.1.8 เพิ่มบทลงโทษให้ความรุนแรงมากขึ้น ทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ เพื่อให้ผู้กระทำผิดเกรงกลัว

5.1.9 กำหนดขอบเขตอำนาจของ จนท.รัฐให้ชัดเจน เกี่ยวกับข้อยกเว้นนี้ เพื่อเป็นการรักษาสิทธิของผู้ประกอบการต่างๆ ที่ต้องการมาลงทุนในประเทศไทย และสร้างความมั่นใจให้มากยิ่งขึ้นว่าเรามีกฎหมายที่รัดกุมและคุ้มครองสิทธิของทุกฝ่ายได้อย่างเท่าเทียม ไม่มีข้อกังขา ที่จะมาเป็นข้อกังวลในการลงทุนการค้าในไทย

5.1.10 ทบทวนบทบัญญัติดังกล่าว หากมีกรณีข้อยกเว้นใด สร้างความไม่เป็นธรรมแก่การดำเนินการทางธุรกิจการค้า อันอาจเกิดปัญหาได้ในอนาคต และอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการลงทุนในประเทศในสายตาของนักธุรกิจ

5.1.11 ควรมีการบัญญัติเนื้อหาให้ชัดเจน ป้องกันการตีความที่อาจกินความหมายกว้างเกินไปว่าจะยกเว้นได้ในกรณีใดบ้าง

5.1.12 ควรยกเลิกมาตรา 7(4) เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของเจ้าของผลิตภัณฑ์ผู้ริเริ่ม

5.1.13 ควรแก้ไขเพิ่มความชัดเจนในข้อยกเว้นที่ไม่ถือว่าการที่บุคคลที่ 3 ที่ได้รับความลับมาโดยสุจริต ไม่ถือเป็นการละเมิดนั้น ควรให้มีความกำหนดให้รัดกุม ชัดเจนในรายละเอียดมากกว่านี้ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย

5.1.14 ควรจะมีการเยียวยาใดๆ คืนให้แก่เจ้าของความลับทางการค้า เนื่องจากความลับทางการค้าเป็นสินทรัพย์อันมีค่ามหาศาลของผู้เป็นเจ้าของซึ่งกว่าจะคิดค้น ได้ต้นต้องใช้เวลาและเงินทองในการศึกษาและทดลอง

5.1.15 ควรกำหนดขอบเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ให้เป็นการเฉพาะ มีการกำหนดบทลงโทษ การชดเชยค่าเสียหายให้ชัดเจน เพื่อสร้างความมั่นใจในมาตรการที่รัฐนั้นจะคุ้มครองถึงผลประโยชน์ของนักลงทุน

5.2 ประโยชน์ของข้อยกเว้นในการละเมิดความลับทางการค้าที่สาธารณะจะได้รับ

การที่ พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 มาตรา 7 ๖ ได้บัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นที่ไม่เป็นการละเมิดความลับทางการค้านั้น ทำให้นักวิจัย นักประดิษฐ์รายย่อย สามารถใช้วิธีการทดลองในลักษณะต่างๆ ที่เข้าตามข้อยกเว้นนั้นได้ เนื่องจากประเทศไทย ยังต้องการพัฒนาเทคโนโลยีในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านอุตสาหกรรม วิทยาการด้านชีวภาพ อารุขุทโธปกรณ์ ฯลฯ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเปิดโอกาสให้มีการศึกษาเรียนรู้เทคโนโลยีที่มีอยู่ เพื่อนำมาพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อเป็นการสร้างจุดเริ่มต้นในการประดิษฐ์ชิ้นงานที่มีความสามารถสูงมากขึ้นจนสามารถนำมาแข่งขันในตลาดโลกได้ และเพื่อเป็นการเรียนรู้เอาเทคโนโลยีนั้นมาใช้ประโยชน์ต่อ เช่นการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่บุคคลที่ไม่มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาพัฒนาเทคโนโลยีได้โดยง่ายอันเนื่องมาจากความเหลื่อมล้ำและอุปสรรคต่างๆ ให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์จากการเริ่มต้นศึกษาจากสิ่งที่มีอยู่จนสามารถสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาได้ด้วยตัวเอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved